

NTFs næringspolitiske forum, Gardermoen 21.-22. september, 2017:

Pensjon skapte engasjement

20 representanter for privatpraktiserende tannleger i NTFs lokalforeninger gikk sammen i fire grupper for å diskutere ansattes pensjon, og hva privatpraktiserende kan bidra med overfor eldre pasienter.

De fleste deltakerne på næringspolitisk forum er praksiseiere, en håndfull er leietannleger og én er assistenttannlege i en større kjede. I tillegg til foredrag om pensjon og reform for eldretannpleie fikk forumet en gjennomgang av aksjonæravtalen og reviderte assistenttannlegeavtaler.

Pensjon er komplisert – og viktig

Aktuar og partner, Sissel Rødevand, i Actecan kom til forumet for å klargjøre pensjonssystemet slik det er i dag, tjenestepensjonsordninger i privat sektor, selskapsform for tannleger og mulige pensjonsordninger samt selvstendig næringsdrivende – og mulig effekt på folketrygden av pensjonssparing via innskuddspensjonsloven.

Klargjøringen lyktes ikke helt, mye fordi dette er kompliserte ting.

Tannlegene ville ha gode råd, og fikk med seg at det er viktig og helt nødvendig å spare til pensjon på egenhånd, folketrygden gir ikke nok. Hvilken spareform som lønner seg er i grunnen umulig å si. Det er fordeler og ulemper med alle, og avkastninger kan ikke forutsies. Det kan være en god idé å sjekke gebyr- og kostnadssiden. Samtidig må hver enkelt sjekke ut hvorvidt en er pliktig til å ha obligatorisk tjenestepensjon (OTP) for sine ansatte. Et tilleggs-spørsmål å ta stilling til er om praksiseier selv skal være med i ordningen.

Rødevands presentasjon danner grunnlaget for et senere gruppearbeid om temaet.

Det første spørsmålet som ble stilt i diskusjonsrunden etter gruppearbeidet er om tannlegene har god nok kultur på dette området – og hvilket ansvar de har som arbeidsgivere. Formelt sett er det ikke tannlegens ansvar å sørge for at de ansatte har ordnet seg på en måte som sikrer en god pensjon. Sam-

tidig handler dette om å skape et godt arbeidsmiljø, og om trygghet

– Vi bør kanskje si fra til våre ansatte når vi ser at de ikke har en ordning som sikrer dem en god pensjon, ble det sagt.

For de som omfattes av OTP er det et minstekrav at det settes av to prosent. De fleste arbeidsgivere legger seg på denne minimumsgrensen, noe som vil gi de ansatte en lav pensjonsutbetaling. Sammenlignet med de som jobber i offentlig sektor vil de ansatte i privat sektor få en svært mye lavere utbetaling. Det ble under diskusjonen foreslått at minstegrensen i OTP økes fra to til seks prosent.

Det ble tatt til orde for at tannleger tjener godt og har mulighet til å sette av godt med midler til egen pensjon. Samtidig er de ansatte ofte lojale medarbeidere som jobber hardt, i kanskje 40 år. Med dette har tannlegen et stort ansvar for å sikre at de ansatte får en bedre pensjon enn det ligger an til for mange i dag. Det er viktig at dette formidles ved neste lønnsoppgjør: At det ikke er lønn som er viktigst nå, men å sikre pensjonen.

Det ble videre sagt at årsaken til at det ikke ordnes opp i de ansattes pensjonsforhold er at det er så komplisert. Tannleger er flinke til å bore i tenner, gode til å behandle pasienter – og dårlige arbeidsgivere og bedriftsledere.

– Vi trenger kursing, ble det sagt. Hva med en TSE-modul? Vi må nå ut til alle med dette budskapet. Ikke bare til de som er tillitsvalgte og sitter her.

Leve hele livet

NTFs president Camilla Hansen Steinum presenterte kvalitetsreformen Leve hele livet, som skal handle om grunnleggende ting som ofte svikter i tilbudet til eldre: Mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

Mye tyder på at det er store forskjeller i kvalitet, mellom kommunene og

Aktuar og partner i Actecan, Sissel Rødevand, snakket om pensjon for privatpraktiserende tannleger og deres ansatte. Foto: Kristin Aksnes.

innad i kommunene. Målet med reformen er å sørge for at eldre får dekket grunnleggende behov og at pårørende skal slippe å slite seg ut, samtidig med at ansatte skal kunne bruke kompetansen sin.

Det er et skille mellom eldre i institusjon og eldre som bor hjemme. Flere og flere vil antagelig være i den andre kategorien i tiden fremover, det vil si friske eldre med egne tenner som bor hjemme.

Steinums innledning tok for seg NTFs engasjement overfor myndigheter og politikere, og dannet utgangspunkt for et senere gruppearbeid på forumet.

Gruppene tok til orde for at privatpraktiserende tannleger har en potensielt viktig rolle i å avdekke eldres behov.

Tannlegene ser pasientene jevnlig og kan være den som tidlig oppdager at helsen forverres. Det ble påpekt at det mangler god kommunikasjon mellom leger og tannleger, og at tannlegene ønsker å være en mer brukt ressurs. Spørsmålet er hvordan det kan la seg gjøre, og hvem som skal ta initiativ til en endring.

Dette er utvilsomt både et økonomisk og et politisk spørsmål, og det er behov for god dokumentasjon. Det ble diskutert hvorledes tall kan komme frem, og praksisnær forskning ble nevnt som et virkemiddel. I den sammenheng ble det ytret at kompetansesentrene som skal stå for slik forskning vier privatprakti-

Næringspolitisk forum ble arrangert på Gardermoen med representanter fra hele landet, politisk ledelse og NTFs sekretariat. Foto: Kristin Aksnes.

serende liten eller ingen oppmerksomhet.

Hvis oppgaven med å ivareta eldres tannhelse skal tas på alvor er det en kjensgjerning at de privatpraktiserende får en stor del av oppgaven, eventuelt at Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) bygges ut. Per i dag har ikke DOT kapasitet til å gjøre hele jobben. Pasientene bør kunne velge selv hvem de skal gå til for å få behandling. For mange vil det oppleves som ubehagelig å bli overført fra sin faste tannlege i alderdommen. De kan være i en sår-

bar situasjon, og mye annet kan være nytt i livet. Tannlegene har et ønske om å beholde pasientene så lenge som mulig, et ønske som etter alt å dømme er forenlig med pasientenes ønske.

Diskusjonen etter gruppearbeidet ble avsluttet med en meningsutveksling om hvorvidt det er ønskelig å beholde Helfo-refusjonsordningen. Flere mente at dette vil være et gode, mens andre påpekte at dersom pasientene får flere rettigheter vil tannlegene få mindre frihet – i betydningen økt grad av kontroll. Til dette ble det påpekt at tannle-